

MÉCS 120

FELHÍVÁS

„Valaki tavaszt, változást patakozta a világra...”

főhajtás Mécse László munkássága előtt

A Mécse László Emlékév fővédnöke: Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke

A Nagykapos és Vidéke Társulás, a nagykaposi Erdélyi János Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola a Nemzetstratégiai Kutatóintézet társrendezésében Mécse László születésének 120. évfordulójára meghirdetett Mécse László Emlékév keretén belül a következő versenyeket hirdeti meg a Kárpát-medence alap- és középiskolás diákjai számára:

Mécse László Versmondó Fesztivál

A verseny négy kategóriában zajlik:

I. kategória: az alapiskolák 1-3. osztályos tanulói számára.

A versenybe egy Pósa Lajos vers előadásával lehet nevezni.

Pósa Lajos gyermekversei elérhetőek:

<http://mek.oszk.hu/08200/08210/08210.htm>

II. kategória: az alapiskolák 4-6. osztályos tanulói számára

III. kategória: az alapiskolák 7-9. osztályos tanulói számára

IV. kategória: a középiskolák 1-4. osztályos tanulói számára.

A II., III. és IV. kategória résztvevői 2 verssel nevezhetnek: kötelezően Mécse László: Anya kell! c. verseskötletéből választanak egy művet, valamint egy felszám szerinti Mécse László költeményt adnak elő.

A versek elérhetőek:

http://www.ppek.hu/konyvek/Mecs_Laszlo_Anya_kell_1.pdf valamint: www.nvt-magyarhaz.eu-n

A versenyzőket teljesítményük alapján a neves színművészekből és szakemberekből álló zsűri bírálja el, a győztesek értékes díjban részesülnek, valamint részvételt nyernek a Mécse László Emlékűrára.

A Mécse László Versmondó Fesztivál 2015. május 29-én lesz megrendezve a Nagykaposi Városháza Nagytermében.

A jelentkezés határideje:

2015. április 30.

Jelentkezési lapok letölthetők a www.nvt-magyarhaz.eu honlapról.

A jelentkezési lapokat postai vagy elektronikus úton a következő címre kérjük elküldeni:

Magyar Közösségi Ház

Csepely 64.

07 901 Nagykapos

Szlovákia, vagy:

nvtmagyarhaz@gmail.com

Mécse László Esszéíró pályázat

A pályázat témái:

- Mécse László üzenete - esszé
- „Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a föld” - esszé
- Elmosódott arc - Mécse László
- Képzelt riport Mécse Lászlóval - riport
- Ezt kaptam Mécse Lászlótól

Korosztály:

I. kategória: az alapiskola 5-9. osztályos tanulói

II. kategória: középiskolai tanulók (érettségig)

A pályázat formája: írásos dolgozat, azaz esszé.

A pályázat formai követelményei: Terjedelme min. 2, max. 3 gépellát oldal. Betűtípus: Times New Roman, 12-es betűméret, 1,5 sorláré.

Az esszé fedőlapján kérjük feltüntetni a szerző teljes nevét, születési dátumát, pontos lakcímét és iskolájának a nevét.

A pályamunkákat 2015. április 30-áig

a következő címre kérjük küldeni:

Magyar Közösségi Ház

Csepely 64., 07 901 Nagykapos, Szlovákia

A borítékra kérjük ráírni.

„Mécse László esszéíró pályázat”

A pályázat eredményhirdetésére 2015. május 29-én a Mécse László Versmondó Fesztivál Galáján kerül sor, a győztesek értékes díjban részesülnek, valamint részvételt nyernek a Mécse László Emlékűrára.

A versenyekkel kapcsolatban információ kérhető:

Czap Edit, 0907 638 959, nvtmagyarhaz@gmail.com

Urbán Emőke, 0915 896 764, urbanemoke1975@gmail.com

Mécse László Rajzpályázat

Témakörök:

- Mécse László egy versének illusztrációja
- Így látom Mécse Lászlót – portré
- A tavasz ébredése Mécse László alkotásai alapján
- Mécse László élete képekben: Hernádszentiván, Nagykapos, Királyhelme, Pannonhalma

Nevezési feltételek:

A pályázaton 2 kategóriában vehetnek részt a diákok:

I. kategória: 1-4. osztályos tanulók

II. kategória: 5-9. osztályos tanulók

Egy tanuló csak egy munkával nevezhet.

A rajzokat bármilyen kézi technikával, A4, illetve A3-as méretben, a következő címre kell küldeni:

Magyar Közösségi Ház

Csepely 64., 07 901 Nagykapos, Szlovákia

A borítékra kérjük ráírni. „Mécse László rajzpályázat”

Kötelező feltüntetni: a rajz készítőjének nevét, címét, elérhetőségeit, illusztráció esetében az illusztrált vers címét.

A pályamunkák beküldési határideje: 2015. április 30.

A verseny eredményhirdetésére 2015. május 29-én a Mécse László Versmondó Fesztivál Galáján kerül sor, a győztesek értékes díjban részesülnek, valamint részvételt nyernek a Mécse László Emlékűrára.

A beküldött pályamunkákból a rendezvény keretén belül kiállítás nyílik.

Název projektu / A projekt címe:
CEZHRANICNÁ SPOLUPRÁCA KOMPETENČNÝCH CENTIER / KOMPETENCIA KÖZPONTOK HATÁRON ÁTNYULÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSE / COMPETENCY CENTRES FOR CROSS-BORDER COOPERATION /HUSKROUA101/041/

Ziadatfel / Kedvezményezett:
Türr István Training and Research Institute, Madarso

Partneri / Partnerek:
Združenie Veľké Kapušany a okolie, Slovensko
Traian Vuia Technical College, Rumunsko
Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakoczi II., Ukrajna

Prispevok Spoločenstva / Közösségi támogatás összege:
366 138,71 EURO

Dátum začatia a dátum ukončenia projektu / A projekt kezdete és zárása:
2014.1.1. – 2015.6.30.

Partnership without borders www.huskroua-abc.net

Kompetencia központok határon átnyuló együttműködése / Cezhraničná spolupráca kompetenčných centier

A projekt fő célja egy régió túl határain létező hálózat, mely kompetencia központokból áll, hogy erősítse az együttműködést a képzés és a gazdaság között a munkaerőpiac által orientált felkészítésben és szakképzésben. A hálózat célja az együttműködés úgy, hogy létrejön egy közös rendszer, minden színtől stratégia-tervezésben, működésben és tevékenységben, egy közös struktúrával. 3 területen: az infrastruktúra, emberi erőforrás és működési módszerek területén. / Cieľom projektu je vytvorenie nadregiónalnej siete, ktorá pozostáva z kompetenčných centier na posilnenie spolupráce v oblasti vzdelávania a hospodárstva so vzdelávaním dospelých a odborným vzdelávaním na základe požiadaviek pracovného trhu. Cieľom siete je spolupráca na to, čo sa vyvíja spoločný systém na každej úrovni: strategického plánovania, pôsobenia a činnosti so spoločnou štruktúrou v troch oblastiach: infraštruktúra, ľudské zdroje, metódy činnosti.

Közvetlen célcsoportok / Priamo cieľová skupina:

- tartósan állást keresők / dihadobó uchádzači az zamestnania
- roma célcsoportokhoz tartozók / patriaci do cieľovej skupiny rómov
- munkaerőpiacra visszatérni kívánó nők / ženy vracajúce sa na trh práce

Fő tevékenységek / Hlavné aktivity:

1. Az infrastrukturális feltételek létrehozatala, felszerelések, eszközök / Vytvorenie infraštruktúry, vybavenie, prostriedky
2. Tananyagfejlesztés / Rozvoj učiva
3. Felőttképzési tanácsadók képzése / Školenie konzultantov vzdelávania dospelých
4. A célcsoportok résztvevőinek értékelése és kiválasztása / Hodnotenie a výber účastníkov cieľových skupín
5. Kompetenciafejlesztés és szakmai képzés a célcsoport számára / Rozvoj kompetencií a odborné vzdelávanie cieľovej skupiny
6. Szakmai képzés a célcsoport számára / Odborné vzdelávanie cieľovej skupiny
7. Tanár/tréner mobilitás / Mobilita školiteľov/konzultantov
8. Diákok mobilitása / Mobilita študentov
9. Kutató munka és műhelymunka / Príspevok práce a práce v dielniach
10. Járulékos tevékenységek (láthatóság & nyilvánosság, irányítás, adminisztráció, stb.) / Iné aktivity (viditeľnosť a verejnosť, riadenie, administrácia, atď.)

Képzési felhívás

Lehetőség főiskola elvégzésére Nagykapon!

A pozsonyi Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Munka Főiskola, valamint dr. Albert Sándor PhD. a Felőttképzési Intézet Kht. igazgatója és a Nagykapos és Vidéke Társulás **a 2015/16-os iskolai évben** **kellő érdeklődés esetén** elindítja a Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Munka Főiskola **kihelyezett levelező tagozatos főiskolai alapképzését Szociális munka szakon Nagykapon.**

A képzés nyelve: magyar
Helyszíne: Magyar Közösségi Ház, Nagykapos
Előadások ütemezése: havonta 1-2 alkalommal.

Érdeklődni lehet:

- személyesen a nagykaposi Magyar Közösségi Házban,
- telefonon Gabri Rudolfnál a 0908 989 421-es számon.

A NAGYKAPOSI MAGYAR KÖZÖSSÉGI HÁZ KIADVÁNYA, 2015. ÁPRILIS

Búcsúsorok és emlékezés Erdélyi Zsuzsanna halálakor

A végtelen Szeretet tengerén az arany kápolna ajtaja megnyitva most, hogy lezárult a földi pálya. A kápolnába térve lelke számlóra borul, majd az Aranykapuhoz érve az Országra, megzörgeti. „Jézus, Mária, Péter együtt vannak. Mondja Jézus Péternek: Menj el, Péter, menj el, nézd meg, ki zörget a kapun. Péter mondja: Uram Teremtőm, egy tiszta lélek. Menj el, Péter, menj el, mondd meg neki, hogy nagy örömmel várják a mennyben.”

Már a kapunál van fehér Rózsa Mária – angyalkisérrel, s ki földi útján gyűjtötte-gyűjtögette a Szent Anya virágait, látta-érezte igazak buzgóságát az imádságban, messi történelemben, századokban „hitek kertjeit”, arra hogy nem borítaná kékszín köpönyegét. Maga vezet abba az örökös hazába, annak legfényesebb Templomába, ahol „nem fut az epedés,/és nem lesz a vágy külömb,/mint a teljesedés”.

Zsuzsanna asszony megérkezett küzdelmes-szép élet után megannyi ösvényről, melyek a nagy út tartozékai. Hányszor tekintett föl a „magos mennybe”, falvak kertjeinél, folyópartokon, s látott pálmákat, „pálmának szűz ágát, szűz ágának virágát.”

Szedte az archaikus imádság-virágokat (csak egyre szedte „országserént”), melyeket nem ismert sem tudomány, sem művészet. Egyedül a nép tudta: a „mennyel szép Rózsa” tiszteletet ezek, lélekből-lelkedzett érzések költői „közlései”, amelyek századokról századokra hagyományozódtak. S a Rózsa a Bölcsesség, aki Isten körül „játszadozott”, mielőtt a halmok születtek, melyekért az ősatyák sóhajtoztak.

Kiválasztottak koszorújában lesz virág a most vég-ső hazába tért lélek is. Ismertük itteni életében, ismertük erős buzgalmát, fáradtságot nem ismerő elszántságát mindazért ami folklór, és tárgyi emlékekbe rejte golgotai ormon, szikla-sírban nyert szent pecsétet, mikor „tavasz virrada, piros hajnal hasada”. Szent szókat gyűjtögetett hosszú évekig. Sosem várt jutalmat. Értetlen halandóktól mit várt volna – más nyelveket beszélőktől, akik sokan voltak, ha előállt teli kosarával. A kevesek erejével győzte: rendíthetetlenül védte az idősök ajkáról hangba-szóba testesült kincseket.

1921. január 10. – 2015. február 13.

Keresztény néprajztudós távozott február 13-án a mulandó időből. Igaz ember, családjában – kilencvennégy esztendő boldogságával, gyötrelmeivel. A vén Kontinens és végre a magyar hon elismerésével. Az igazgyöngyök fennmaradnak, ám akik keresésükre indulnak, azoknak súlyossá nehezül a pályájuk: áldozat és szorongás összetartozik, hogy aztán feltisztuljanak az egek, mivel Isten mindig gondol az emberre.

Erdélyi Zsuzsanna teste most visszatér a földbe, „hol a fak születtek”. Imádságos tisztelettel kísérjük el útján az emlékezésben, lapunk sok oldala válik koszorúvá, virággá: imádság-gyűjtéseiről kezdettől az Új Emberben adott hírt, felhívást, beszámolót az országnak, amely istentagadó időszakban is lélek-mélyen őrizte az ősök hitét-ragaszkodását, istenvágyakban a tisztaságot. Mindig tudta, ha veszendőben is az éden, „Jézus ül az aranfan, aranfan”. Ez a kép kísérjen, amikor tudós-testvérünket átadjuk nyugóhelyének és a halhatatlanságnak. A messi-közeli Hang bizonyára megérkezett:
„Bizon, bizon velem örvendezik az égi paradicsomnak utolsó óráján”.

Úgy legyen. Tóth Sándor

(megjelent az Új Ember c. lapban, 2015. február 22-én)

Búcsúszunk!

Néhány hete szomorú, megrázó hír érkezett hozzánk. 2015. február 13-án életének 95. évében elhunyt dr. Erdélyi Zsuzsanna Kosuth-díjas néprajztudós, művészeti író, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a Nemet Művésze. Városunk diszpolgárának rendkívül gazdag, az ősszmagyarság szempontjából is szinte felbecsülhetetlen érték képviselő munkásságának részletes bemutatására – lapunk szerény keretei miatt – sajnos nincs lehetőségünk. Arra sem vállalkozunk, hogy akár csak részleteiben, de fölvoljuk azt a hosszú és termékeny életutat, melynek városunk – mindannyiunk öröme és lelki gazdagodására – időről időre visszatérő helyszíne volt. Úgy döntöttünk azonban, hogy a magunk szerény eszközeivel és szomorú napokban mi is meg szeretnénk emlékezni szeretett Zsuzsanna asszonyunkról, kinek hiánya nemcsak a mindennapokban lesz fájdalmasan érezhető számunkra, hanem az itteni magyarság azon ünnepein is, melyeket rendszeresen megtisztelt jelenlétével. Ezért lapunk áprilisi számának néhány oldalát, néma főhajtásként, az ő emlékének szenteljük. Búcsúzzunk tőle városunk polgárai, az Ung-vidéki magyar közösség és intézményünk munkatársai nevében méltósággal, valamint azzal a megtisztelő érzéssel, hogy életében ismerhettük őt.

Gabri Rudolf

Polner Zoltán
Elfeledett imáinkra
Erdélyi Zsuzsannának

Isten olykor megmutatja magát, és mindig a legnehezebb időkben, mikor elveszti édes dallamát

a zene s a bimbózó rózsák törten hevernek a sárban, és gyűlölet rejtőzik már csak a fényes tükrökben.

Kis falvakat bújsz, hol az öregek esténként imákat mormolnak halkán. Soha nem hallott áldott szövegek,

és lelked mélyén ott marad a dallam, az örök vigasztalás dallama, és ahogy mész haza az alkonyatban

töprengsz, kiknek a könyörgő szava zokog ezekben a régi imákban, hisz minden szóban egy-egy balada.

Sorolod magad is litániázva: Jézus él és közöttünk vándorol, bár ágy olykor gyékényágy, kópárna.

S ha szíved rettenne, hozzád hajol és vezeklő szavaidon áldása, hogy öröm fedjen be majd s ne a por.

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc az Ung-vidéken

Kedves Gabri Rudolf Elnök Úr, Nagytiszteletű és Főtiszteendő Urak, Polgármester és Képviselő Urak, Mélyen Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Honfitársaim!

Rendkívül megtisztelő és felemelően örömteli érzés számomra Önökkel együtt emlékezni legnagyobb nemzeti ünnepünkről. Ennek a felemelő érzésemnek az oka, hogy az immár több mint egy évtizedes, közös hálózatépítő szolgálatunk során – melyben példamutató nagykaposi szerepvállalással a Kárpát-medencében élő nemzetrszeink közötti együttműködéseket építjük – számos élményben volt már részem az Önök kedves városában, és ezeknek az élményeknek az eredményeként ma már otthon érezhetem magam. Ezért mindenekelőtt, hálás szívvel köszönöm meghívásukat, felkérésüket és, hogy Önökkel együtt ünnepelhettek.

Tisztelt Honfitársaim!

A Szentírás szerint a felelősség az ember válasza Isten megszólítására. Isten pedig a teremtésben az emberre bízta a Földet, ránk, magyarokra pedig a Kárpát-medencélt! Ezért valamennyiünk megkerülhetetlen felelőssége szeretni Kárpát-hazánkat, ragaszkodni hozzá, megóvni és megőrizni gyermekeink számára. A 19. század közepén a Kárpát-medencei össz nemzeti felelősségünk próbatételét az 1848-49-es szabadságharc és forradalom, illetve a következő generációk, a mindenkori magyar nemzedékek felé közvetített üzenete jelentette.

Kedves Nagykaposiak!

Az 1848-as márciusi forradalomhoz és az azt követő tavaszi átalakuláshoz vezető út közel két évtizedes előkészítő munka eredménye volt, bár a reformkori országgyűléseken kevés valódi változtatást sikerült elérni. Az észak-kelet magyarországi ungi, beregi, máramarosi és ugocsaí követeek – egy kivétellel – ellenzékiként vettek részt az 1847-1848. évi utolsó rendi országgyűlésen, részvételiükkel így a polgári átalakulás erőinek táborát erősítették. Ennek a tábornak az élén a reformok iránt elkötelezett nemesség szószólói, Bathyhány Lajos, Kossuth Lajos, Széchenyi István, Deák Ferenc és mások álltak. 1848. március 3-án Kossuth Lajos már megfogalmazza az ellenzék fő követeléseit, így a független magyar bank felállítását, a honvédelmi rendszer átalakítását, a jobbágyfelszabadítás és a közteherviselés megvalósítását, a népképviselési országgyűlés lebonyolítását, a független felelős nemzeti kormány létrehozását. A fellépésnek lökést adott, hogy ekkor már beköszöntött a „népek tavasza”, a januári palermói, a februári párizsi, majd a márciusi bécsi, milánói, velencei forradalommal. Jól illeszkedett ebbe a sorba a 15-én kitört pesti forradalom, melynek fő szervezői fiatal értelmiségiek, Petőfi Sándor, Vasvári Pál, Jókai Mór és mások voltak. Aligha van egyetlen magyar ember a földön, aki ne ismerné Petőfi nevét, vagy Nemzeti dalának híres sorait, azokat a verssorokat, amelyek a szabadság nemzetének szívéből szóltak.

Landerer Lajos nyomdájából került ki a Nemzeti dalon kívül a fő követeléseket összegző Tizenkét pont is. S mit kívánt e történelmi kiáltványban a magyar nemzet? Legyen béke, szabadság és egyetértés! Még aznap küldöttség indult a pozsonyi országgyűlésről a császári városba, amelynek tagja volt Ung megye 1825-től ellenzéki színekben szereplő képviselője, Bernáth Zsigmond is. Az udvar meghátrált, március 17-én hozzájárult gróf Bathyhány Lajos miniszterelnöki kinevezéséhez, és a független, felelős kormány megalakulásához. Ung megyében már a március 27-i közgyűlés üdvözölte a változásokat, hódoló nyilatkozatot küldtek Bathyhány miniszterelnöknek és csalákoztak a 12 ponthoz. A korabeli újság beszámolója szerint: „A nádor levele megéjjentetett, a miniszterelnök sorait éljenkítőrések kísérték, a király neve áhitattal határos eljenkiáltásokban részesült!”

A hamarosan összeülő utolsó rendi országgyűlés elfogadta az ún. áprilisi törvényeket, melyek fordulópontot jelentettek a magyar történelemben, az ország gazdasági, politikai, kormányzási rendszere óriási változáson ment keresztül. Magyarország csaknem független ország lett, kimondták Erdéllyel való egyesülését is. A törvények biztosították a polgári fejlődést, a felzárkózási lehetőséget a nyugathoz. Megkezdődött a jobbgáyságon és a nemesi kiváltságokon alapuló feudális rendszer felszámolása.

Az V. törvénycikk egyben intézkedett az első népképviselési országgyűlési választásokról, melyeket június második felében tartottak. Ung vármegye négy választókerületének egyike éppen a nagykaposi volt, ahol a megye korábbi alügyészt, az akkor éppen másodalispán Fekete Lórinccet választották meg képviselőnek, aki 1849. április közepéig töltötte be hivatalát. A polgári közigazgatás élén a reformkori ellenzéki képviselő Bernáth Zsigmond főispán állt, aki 1848. november 18. és 1849. február 4. között megyei kormánybiztosként is tevékenykedett, majd betegsége miatt visszavonult. Helyette Eötvös Tamás lett az új kormánybiztos. A választásokra való felkészülés időszakában került sor a nemzetőség felállítására. Április 20-án megalakult az Országos Nemzetőrségi Haditanács és szeptember közepéig Ung megyében is összeirták a nemzetőröket. A 116.000 főnyi lakosság után 6000 fő volt a felállítandó létszám. A parancsnok Vönöky József őrnagy, majd szeptember 15-e után gróf Buttlér Sándor őrnagy lett. Ungvár mezőváros a megyei kontingensen felül június végére 400 fős nemzetőr csapatot szervezett, melynek élén Janicsád László elnök-kapitány állt. A lovas nemzetőrség ugyanakkor 100 főt számlált Vay Ferenc őrnagy vezetésével.

A nemzetőrségre és a felállított honvédségre szükség is volt, mert 1848 nyarán a bécsi udvar elérkezettnek látta az időt, hogy visszaállítsa teljhatalmát. Az uralkodói figyelmeztetés szerint, ha a képviselőház nem vonja vissza az áprilisi törvényeket, katonai támadásra számíthat.

Szeptemberben Jellasics altábornagy, horvát bán 35.000 fős serege meg is indult a fiatal magyar állam ellen, de Pákozdnál Móga János altábornagy döntően újoncokból álló serege megverte a kétszeres túlerőben lévő császári csapatokat. Roth tábornok egységét pedig Ozoránál fegyverletételre kényszerítették. Ezzel egy időben a Délvidéken kitört szerb lázadást nem sikerült elfojtani, s az itt lévő két legfontosabb erőt, Arad és Temesvár is császári kézén maradt. A délvideki harcokban továbbra is részt vettek az ungi nemzetőrség kisebb egységei, míg a többiek a szabadságharc folyamán végig a főhadszíntéren maradtak, előbb a feldunai hadtest, majd a Központi Mozgó Sereg, későbbi nevén a II. hadtest kötelékében. Október 6-án újabb forradalom tört ki Bécsben, az uralkodó Olmützbe menekült, azonban a tétovázó magyar hadsereg nem használta ki a kedvező lehetőséget, és nem vonult a császárváros felmentésére. Október 30-án Schwechat mellett a magyar sereg vereséget szenvedett. Közben, 1848 szeptemberében a kormány lemondott, ezt követően a végrehajtó hatalmat az Országos Honvédelmi Bizottmány gyakorolta, élén Kossuth Lajos elnökkel.

1848 decemberében V. Ferdinánd császár helyét I. Ferenc József foglalta el, aki kiadta az „Olmützi alkotmányt”, amelyben Magyarország mint tartomány a császári birodalom fennhatósága alá került volna. 1849 elejétől Debrecenben ülésezett az országgyűlés, mely méltó választ kívánt adni az olmützi alkotmányra. Az 1849. április 14-én, a debreceni Nagytemplomban az országgyűlés történelmünkben másodsor kiondta a Habsburg-ház trónfosztását. Kossuth Lajost kormányzó elnökké választották.

Április másodikán indult meg a dicsőséges tavaszi hadjárat, melynek során a magyar honvédseregek jelentős, ám nem teljes katonai sikereket értek el. A terv a császári csapatok bekerítése és Komárom felmentése volt. A főparancsnok Görgey Artúr tábornok lett. A hatvani csata után

újabb diadal született, a tápióbiicskei győzelem, ahol az ütközetet Damjanich János III. hadtestének zászlóaljai, a híres vörössípkások fordították meg. Az isaszegi és nagysálói nyertes csatát a legfényesebb haditett, Buda várának körbezárása és visszavívása követte május 21-én. Ugyanakkor, pontosan ezen a napon állapodott meg Ferenc József császár I. Miklós cárral 200.000 orosz katoná bevetéséről. Soha ekkora orosz haderő még nem harcolt Oroszország területén kívül. A Paszkievics és Rüdiger tábornokok által vezetett cári csapatok – kiegészülve az osztrák sereggel túlerőbe kerültek, s vérbe fojtották a magyar szabadságharcot.

A 32 ezres fősereg augusztus 13-án Világosnál, Lázár és Desseffy tábornokok csapattestei augusztus 19-én Karánsebesnél, a tisztek és tábornokok – közel kétezeren – a gyulai vár előtt tették le a fegyvert augusztus 23-án.

Október 6-án kivégezték az aradi vértanúkat, valamint Bathyhány Lajos miniszterelnököt és társait Pesten. Több ezer hazafit küldtek halálba, illetve börtönöztek be, a sorállományúakat és a külföldi légiók tagjait kényszerbesorálásra ítélték az osztrák hadseregbe. Alig volt olyan magyar család, amelynek valamelyik tagján ne érintette volna a megtorlás. S ha valamilyen csoda folytán egy családból senkit nem állítottak hadbíróság elé, s nem sorozták be, az önálló magyar bankjegy, a Kossuth-bankó kárpótlás nélküli megsemmisítése érintette az ország csaknem valamennyi lakosát. Olyan politikai indítatású, gazdasági jellegű sokk érte az egész társadalmat, amelyhez csak Trianon hatása mérhető.

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Érdemes megemlékezni Nagykapos és tágabb környéke 1849. évi katonai eseményeiről is. A császári csapatok, 8000 fővel, 27 löveggel, gróf Schlick altábornagy vezetésével 1848 végén Galícia felől törtek rá az északi vármegyékre. Velük szemben Pulszky Sándor honvéd ezredes még csak szerveződő 8000 fős csapata állt.

A kiképzetlen, gyengén felszerelt honvédsereg december 11-én az innen nem messze lévő Budamérnél vereséget szenvedett. Kossuth – többek között – Ung megyében is népfelkelést hirdetett december 13-án, 1849 januárjától pedig Ung-Bereg-Máramaros megyék hadi főparancsnokává Rapaic Dániel honvéd őrnagyot nevezte ki. 1849 februárjában a hadügyminisztérium egységesítette a honvédsereg szervezetét, és az északkeleten állomásozó csapatokat az önállóan megalakuló 19. hadosztály kötelékébe osztották be Zurics Ferenc őrnagy parancsnoksága alatt. 1849. április 1-jétől a hadosztály már két dandárra tagolódtott, az elsőt Zurics, a másodikat pedig a későbbi aradi vértanú, Lázár Vilmos vezette. 1849. május végén a IX. hadtestből és a lengyel légióból létrejött a Henryk Dembiński altábornagy vezette felső-magyarországi vagy más néven északi hadsereg. Ennek kötelékébe tartoztak továbbra is a négy északkeleti vármegyében állomásozó erők. Dembiński lemondása miatt június másodikától Ung, Bereg, Máramaros és Ugocsa vármegyék védelmét ismét egy önálló hadosztályra bízta Kazinczy Lajos ezredes irányítása alatt. Júliusban az oroszokkal szemben ő fedezi Görgey délre vonulását, majd augusztusban Bemtől felszólítást kap, hogy csatlakozzon hozzá. Bem azonban elhagyja Erdélyt, s így a magára maradt Kazinczy ungi katonáival együtt a szilágysági Zsibón, a Wesse-

Rólunk írták

A nagykaposi Magyar Közösségi Ház elmúlt egy éve

Aki még nem járt a nagykaposi Magyar Közösségi Házban, az nem mondhatja el magáról, hogy igazán részt vesz az Ung-vidéki magyarság kulturális életében. A Nagykapos és Vidéke Társulás által fenntartott intézmény Gabri Rudolf vezetésével 2003 óta szolgál helyszínüül a legkülönfélébb kulturális rendezvényeknek, képzéseknek, kiállításoknak, konferenciáknak, találkozóknak.

Ami az idei évet illeti, a Nagykaposi Csemadok Alapszervezet évzáró ülése volt az első jelentős kulturális program, amely az épület falai között zajlott. A helyi kulturális csoportok fellépéseivel kísért rendezvény díszvendége Bárdos Gyula, a szervezet országos elnöke volt. Márciusban a korábbi évekhez hasonlóan, a Magyar Házban tartották a XXIII. Tompa Mihály Vers- és Prózamondók, Énekelt Versek és Lírai Színpadok Versenye járási fordulóját, majd az intézmény nagy szerepet vállalt a rangos irodalmi megmérettetés országos elődöntőjének megszervezésében és lebonyolításában is. A versenyt április 1-jén nagykaposi helyszínen, hét kategóriában, helyszínenként háromtagú szakmai zsűri előtt tartották. Az Ung-vidéki elődöntőn 27 aranyásvos minősítés lett kiosztva, vagyis ennyi előadó és csoport jutott tovább a rimaszombati országos döntőbe.

A közösségi házban lezajlott események közé tartozik továbbá több gazdasági, régiófejlesztési konferencia és találkozó. A Rákóczi Szövetség beíratási ösztöndíjait évek óta a magyar házban adják át. Júniusban a magyarországi székhelyű Varsánpai Iskola Alapítvány tanítóit és helyi pedagógusok vezetésével játékos oktatást, kulturális nevelést szerveztek a nyelvhatáron elterülő közösségek magyar gyermekei számára. A nagy sikerű rendezvényt decemberől rendszeresen megtartják. Az intézménytől az oktatási tevékenység sem idegen. A Hidaskúrti Magán Szakközépiskola Kihelyezett Részlege itt indult be pár évvel ezelőt, majd miután kinötte falait, a város központjába költözött egy nagyobb épületbe. A ház alagsorában jelenleg rongyszőnyegszövő tanfolyam zajlik egy európai uniós projekt keretében, a tervek szerint pedig hamarosan felsőfokú képzést is indítanak.

Ami az általános célkitűzéseket illeti, a legfontosabb továbbra is az, hogy a magyar közösség gyarapodjon, tagjai bízzanak magukban, alkossanak, érteket hozzanak létre szülőföldjükön. A nagykaposi Magyar Közösségi Ház ehhez támpontokat ad, eszközként is szolgál, csak be kell lépni az ajtón.

Szülőfalujában ünnepelték Mécs László születésnapját

Szülőfalujában, a Kassa melletti Hernádszentistvánon ünnepelték Mécs László születésének 120. évfordulóját. A Nagykaposon és Királyhelmeceen is szolgálatot teljesítő papköltő tiszteletére az Ung-vidék központjában működő Magyar Közösségi Ház szervezett megemlékezést január 17-én. A két világháború közötti magyar vándoros líra legnépszerűbb egyéniségének emlékét a szülőhelye szlovák közössége is ápolja.

A Corvin-koszorúval és Magyar Örökség-díjjal kitüntetett papköltő emlékét a mai napig ápolják az Ung-vidéken és a Bodrogközben is. A 2004-ben elindult Mécs László Emléknapok című rendezvény mára hagyományossá vált Nagykaposon. Gabri Rudolf lapunknak elmondta, hogy a 2015-ös évet kiemelten Mécs László emlékének szentelik. Az egyesület a pap költő születésének 120. évfordulója alkalmából hirdette meg a programsorozatot, melynek nyitórendezvényét decemberben tartották. A nagykaposi római katolikus templomban, Mécs László hajdani nyolcadélti helyén a közönség Pregitzer Fruzsina, a Szűregyházi MórícZ Zsigmond Színház művésze Mécs-versekből összeállított előadói estjét tekinthette meg. A rendezvénysorozat a tervek szerint 2015-ben Mécs emlékét ápoló pályázati kiírásokkal, versenyekkel, konferenciával és a pap költő életének fontosabb állomásait érintő tanulmányúttal folytatódik. Ennek első állomása volt a szülőfalu meglátogatása. A közeljövőben Oroszlányban mutatják be nagykaposi magyar házban őrzött Mécs-hagyatékot.

Magyar-magyar együttműködés a katasztrófavédelem terén

Az Ung-vidék központjában működő magyar közösségi házban megalakult a Felvidéki Önkéntes Tűzoltók Hálózata (FÖTH).

A szlovákiai önkéntes tűzoltó egyesületek vezetőinek, valamint a régióbeli polgármesterek részvételével zajló alakuló ülésen ott volt Molnár György, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet igazgatója is. Az alapítók a hálózat elsődleges működési területeként a Felvidék dél-szlovákiai, magyarok lakta részét határozták meg, mely a tevékenység során akár tovább bővíthető. A FÖTH koordináló szervezete a Csicseri Önkéntes Tűzoltó Egyesület és a Szlovákiai Tűzoltó Egyesület Dunaszerdahelyi Járási Bizottsága lett. A szervezet céljai közt szerepel egyebek mellett a jogszabályokban meghatározott tűzvédelmi feladatok helyi megvalósításának a segítése, a szervezett keretek közötti eszközállomány-felmérés és a fejlesztéskoordináció, az utánpótlás toborzása, az ifjúsági képzés biztosítása, valamint továbbképzések szervezése is. Ugyanakkor nagy hangsúlyt szeretnének fektetni a határon átnyúló kapcsolatok kiépítésére, a hagyományörzésre, a különböző kiadványok közös megjelentetésére és a hálózatfejlesztési programterv összeállítására. Nagykaposon egyébként múlt év júniusában Dobson Tibor dandártábornoknak, a Magyar Rendvédelmi Kar elnökének részvételével már zajlott egy szakmai konferencia, mely egyebek mellett a mostani alakuló ülést is előkészítette. Molnár György akkor lapunknak elmondta, hogy azt, hogy az önkéntes tűzoltók Kárpát-medencei hálózatba szerveződjének, több szempontból is támogatandó kezdeményezésnek tartja.

„Szervezetünk biztosítja a szervezeti és az anyagi feltételeket a régiónkénti hálózatok létrejöttéhez, az előkészítő találkozókhoz, valamint az alakuló rendezvények megrendezéséhez. Így történt ez Székelyföldön, Kárpátalján és a Délvidéken, és most itt, a Felvidéken is. Ezen túl az első lépésként megvalósuló, egységes önkéntes tűzoltó képzések finanszírozásához is hozzájárulunk. Végso célunk a Kárpát-medencei szintű összefogás megszervezése és a fejlesztési együttműködés folyamatossá tétele” – nyilatkozta a kutatóintézet igazgatója. A találkozóan megtudtuk, hogy idén április 17-én és 18-án a magyarországi Szarvas a szervezet Kárpát-medencei fórumának ad thont.

Keleti körúton a külügyi államtitkár

A Bodrogközben és az Ung-vidéken járt Magyar Levente, a Külgazdasági és Külügyminisztérium gazdaságdiplomáciáért felelős államtitkára. Az államtitkár – akit keleti körútra elkísért Czimbalmosné Molnár Éva, Magyarország pozsonyi nagykövete és Szesztay Adám, kassai főkonzul is – találkozott Pataky Károllyal, Királyhelmecec, Marta Vozárikovával, Tiszacsernőy és Petrikán Péterrel, Nagykapos polgármesterével is. Magyar Levente látogatásának célja az volt, hogy áttekintsék, milyen módon tud a magyar kormány hozzájárulni e nehéz helyzetben lévő térség fejlődéséhez. Királyhelmeceen megegyeztek abban, hogy a településen a Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. hamarosan külkereskedelmi irodát nyit, melynek egyik feladata lesz, hogy a térség kis- és középvállalkozásait segítse, ugyanakkor fontos szerepet kap abban is, hogy az itt termelt mezőgazdasági termékek eljuthassanak a keleti piacokra. Királyhelmeceen az államtitkár ellátogatott a készülő Bodrogközi Magyar Közönség Házba, melynek létrehozásához a magyar állam kétmillió euróval járul hozzá, valamint megtekintette a helyi szinagoga épületét is, amit a város az elkövetkezőkben fel szeretne újítani. Tiszacsernőy vezetőivel egyebek mellett egy kultúrház építéséről tárgyaltak, majd a küldöttség Nagykapos első emberével találkozott. A körút utolsó állomása a Nagykaposi Magyar Közösségi Ház volt, melyet Gabri Rudolf, az intézmény vezetője mutatott be a vendégeknek. Az itt tartott keresekztal-beszélgetésen részt vettek a helyi civil szervezetek, az oktatási intézmények, a gazdasági társulások valamint a történelmi egyházak képviselői. Czimbalmosné Molnár Éva az egyeztetésen felajánlotta segítségét ahhoz a gyűjtési akcióhoz, melyet a helyi református egyház-község indított a kárpátaljai magyarság megsegítésére, Magyar Levente pedig kifejezte elismerését az itteni magyar szervezetek eddigi, példaeértékű tevékenységével kapcsolatosan. Az államtitkár ugyanakkor szintén segítséget ajánlott az intézménynek jövőbeni terveinek a megvalósításához.

A leleszi premontrei apátság története

A Szent-Keresztről elnevezett leleszi prépostság története a tatárjárásig

a 2014 júniusi számban megkezdett cikk folytatása

Nem egészen egy évvel Gertrudis meggyilkolása után került csak sor az alapítólevél kiadására. Az újr alapításnak köszönhetően jelentősen kibővült az egyház jogköre, gyarapodott a vagyona és kiszélesedtek birtokai. Jelentős a Váradhoz közel fekvő Mikusa puszta hozzáadása a leleszi birtokokhoz, amelyet II. András azért ajándékozott a prépostságnak, hogy a meggyilkolt Gertrudis lelki üdvéért mindörökké szentmisét szolgáljanak.

Tény, hogy a premontreiek sokáig őrizték a rendházban azt az ezüst hamvvedret, amelyben a királyné földi maradványait elhelyezték. Szabó Adorján is említést tesz a munkájában Gertrudis kézfejről, amelyet Kunitz-Weisseberg prépost a rendház átalakításakor a templom vagy a kápolna sírboltjában helyeztetett el.

II. András királynak köszönhették a Lelesziek azt a kiváltságot is, hogy a lakosok felett vagy a monostor szerzetesei, vagy a király ítélkezhetett.

A francia szerzetesek II. István király (1116-1131) hívására érkeztek Magyarországra. Váradtól északra emelkedő dombtetőn emeltek monostort Szent István első vértanú tiszteletére 1130-ban. A Képes Krónika szerint a királyt is itt temették el rendi ruhában. Életvitelüket a kétkézi munka és szervezték a központi irányítás jellemezte. A monostorok filiató útján kapcsolódtak egymáshoz, számon tartották, melyik monostor, honnan népesült be. Ennek értelmében Váradhegyfok lett a magyarországi premontrei monostorok feje, és a későbbi monostorok is innen népesültek be. Lelesz azonban nem. Valószínűleg Premontre filiája volt, így nagyon korán jöhetett létre Leleszen. Azt nem tudjuk, hogy volt-e itt egyházi épület Boleszló keresztelésének időpontjában, vagy sem.

A premontreiek letelepedésével természetesen elkezdődhetett a rendház és a hozzá tartozó kápolna építése is. A rendházat és a templomot Katapán (1198-1216) egri megyéspüspök szentelte fel. A felszentelés dátuma ismét kérdéses. Egy rendház létrehozásakor mindig megemlítik a templom felszentelését. A leleszire valószínűleg az alapítólevél kiadásának az évében kerülhetett sor 1214-ben. A felszentelési szertartás egyik jelentős mozzanata volt, hogy a püspök megkérdezte az alapítót, mivel látta el a rendházat. Az alapító mindamellett, hogy válaszolt erre, még oklevelet is állított ki arról, amit az egyháznak adott. Lehetséges, hogy Boleszló nem érte meg a felszentelés napját, de az oklevél sem utal erre a néhai szócskával. Érszegi Géza szerint a monostor felszentelésére még 1213-ban sort akartak keríteni, és el is készítették az alapítólevelet. Azonban az ünnepélyes aktus megakadályozta a királyné erőszakos halála, így az alapítólevele csak egy évvel később került fel a királyi pecsét. A leleszi premontreiek elkészítették az alapítólevél szövegét egy oklevélírásban jártas emberrel, aki nem Magyarországról származott. Bár jól ismerte a korabeli okleveles formulákat, de a magyarországi oklevélkiadásban nem volt kellő tapasztalata. Például az alapítólevelében a méltóságsor eltér az itthoni gyakorlattól, és a külföldiekkel mutat párhuzamot. A birtokok történetére és a határjárásra vonatkozó adatok arra utalnak, hogy oklevél megfogalmazója feljegyzésekből dolgozott. Az 1214-ben kelt oklevelet először 1334. május 22-én Károly Róbert király (1310-1342) másoltatta át. Ezzel egyidőben Erzsébet királyné is átmásoltatta 1334. május 23-án. Egyedül ez a példány maradt meg eredeti átiratban. A harmadik eredetiből másolt példányt Nagy Lajos készítette 1362. február 26-án. Ezután az eredeti 1214-es okirat eltűnt, és további átirások maradtak csak fent. A későbbi oklevelek másolatai és tartalmi átirásai nyomon követhetőek Érszegi Géza munkájában. Minden átirás megjegyezte, hogy az eredeti oklevél hátréjára rossz állapotban volt, de egyik sem tett említést a pecsétről. Érszegi Géza megjegyzi, hogy a formulás részek megfelelnek a kor szokásainak. Az sem egyedi eset, hogy a király ítélkezett a rendházhoz tartozó lakosság felett. Továbbá az adózás említése sem támasztja alá az oklevél hamisságát. Nem mondható

gyanús, hogy Bélát királyként említi, mert Gertrudis halála után megkoronázták. Nem szokványos azonban, hogy a számot is kitétték a neve elé, jelezve, hogy hányadik a magyar trónon. Azonban ez sem példa nélküli, főleg pecséteken már ez is előfordult. Ugyanezt a hiányosságot említi Uličný Ferdinánd a tanulmányában, de szerinte az alapítólevél megfelel a kor elvárásának. Egyedüli hiányosságként az alapító nevének elhallgatását tartja Érszegi Géza a legkérülőbbnek. Csak IV. Béla király 1252-ben kelt oklevelében nevezte meg Boleszlót alapítónak.

Elbeszélő részéből fontos adatokat tudhatunk meg arról, honnan is szerezte Boleszló, rajta keresztül pedig a rendház a birtokokat.

Az oklevélből közzétett idézetek Varga Béla könyvéből származnak, de mivel az itt közölt adatok csak tartalmi átiratok, a mellékletben közlésesem további kutatások céljából az alapítólevél Érszegi Géza szerinti legvalószínűbb változatát.

„A leleszi szentkereszt királyi egyháza és konventje szabadalmának és bármennyi birtokainak II. András királyrészéről valódi megerősítése az 1214-ik évben: A megoszolhatlan szent Háromság nevében. Amen.

András, isten kegyelmében Magyarország, Dalmácia, Horvátország, Ráma, Szerbia, Gácsország, Lodoméria, Királya, mindörökké.

Mínhogy azokkal, amik nincsennek hitelesen följegyezve, idők múltával mostohán szokott bántani a feledés, az emberi gondosság azt a helyes óvszert találta ki, hogy arról, ami hívünknek kérésére, mivel az ő alázatosságának tiszta voltáról bőségesen meggyőződünk, nem akarván az ő kiválóan kegyes szolgálatait jutalmazatlanul hagyni, vagy hogy azokat valamelyest feledés elhomályosíthassa, az ő végredeletét, amely szerint ő az ő ingó és ingatlan javairól rendelkezett, királyi tekintélyünkkel megerősítendőnek tartottunk, mivel, hogy ő maga a püspök, aki kedves Imre testvérünk életében, gonosz büntetést szenvedett a királyi felségnek kedvetlensége miatt (és mert) jelenlétünkben bőven megokolva bebizonyította, hogy ő a mi boldog emlékeztető atyánknak, Béla királynak, a fentebb nevezett végredeletre vonatkozó hiteles, pecsétes levelét elvesztette. Tehát vágyódván ugyanaz a Boleszló, a váci egyháznak mondtuk püspöke, az ideig-óráig tartó földi jókat örökkéig megmaradó égiekre átváltoztatni, valamennyi pusztai birtokát, melyek az ő kezéhez örökösödés révén jutottak, szabadosíval, szolgálival és szolgálóival egyetemben, úgyszintén amik királyi bőkezűségéből, avagy az ország fejedelmétől adományozottak, úgyszintén ami vétel útján lettek az övéi, mindazokat önként átadta a szentkereszt egyháznak és abban a premontrei rendű kanonokoknak, kik főhehér ruházatban katonászkodnak az istennek.

Adományozta tehát az előbb megnevezett a Lelesz nevezetű pusztát, ahová monostor van helyeztetve és a mely pusztát ő neki Almos herceg fia, második Béla király adományozott, mivel-hogy Boleszláv tartotta őt keresztvízre.

Adományozta egyszer s mind, az ő kérésére, ugyanannak az egyháznak, midőn az fölszentelte, tisztelendő Katapán atya, egri püspök, az ő kanonokjainak beleegyezésével, jegybérül az ugyanazon monostorra bízott falunak dézsmáját, teljes egészében, örök jogbirtoklással.

Mivel az emberi erőszak gyakorta elveszi azt, ami nem az övé arat ott, ahol nem vetett, azért tehát óvatosan belevágunk a perpatvarságnak, midőn a mi korunknak dolgait írásos emlékezésbe foglaljuk. Mert gyakran megszokott történni. Hogy az igazságnak még amaz szemmel látható bizonyosságait is időnk előtt megszünteti az enyészet és többnyire elgázolja a feledés, azért, hogy azok fölött, amikről fentebb szólottunk, a jövőben hamisság ne történjék és hogy a többször neveztek Boleszló váci püspök nemzetségéről valaki, vagy bárki más, az ő tőle a többször mondtuk egyház-

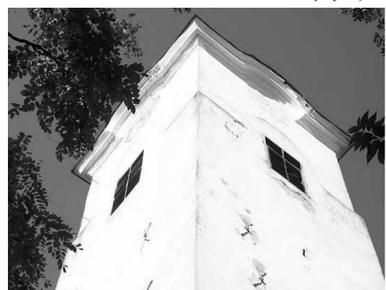
nak tett adományt, bármikor is támasztható igénytel meg ne támadhassa és hogy a mi jóváhagyásunkkal szembe szállni ne merhessen a jövőben, ezt a mi királyi tekintélyünkkel és a nemesség aláírása-val megerősített jelen levelet a mi pecsétünknek rajzával és tekintéjével parancsoltuk elláttatni. Kiadatott: Urunk születésének Ezerkétszázötvenegyedik, uralkodásunknak kilencedik évében.

Tamás királyi udvari kancellár és fejérvári prépost bizonyosságával és jelenlétében, amidőn az egyházakat szerencsésen kormányozták János esztergomi, Berthold kalocsai érsekek, Kálmán(?) pécsi, Péter győri, Vilmos erdélyi, Gotárd zágrábi, Róbert veszprémi, Jakab váci (püspökök). Úgyszintén amikor ezek voltak a vármegyéknek tisztségeiben és hivatalaiban: Miklós nádor ispán Bodrog vármegyében, Atyus bán, Gyula vajda Szolnok vm Salamon tárnokmester Bács vm, Simon főtékefogó mester Szabolcs vm, Márton udvar bíró Csanád vm, Mike Bihar vm, János Sopron vm, Pothonis (?) Moson vm, Miska Vas vm, Sándor Újvár megyében, Mojs fivére Miklós, Fejér vm, Sebős Komárom vm, Helze Temes vm, Rudolf Bars vm, Jakab Borsod vm, Márton Zemplén vm, Benedek Ung vm, Hahonis Bereg vm, Rátolcs fivére Gyula Nyitra vm, Kelemen Arad vármegyében.”

Az alapítólevél felsorolta a birtokhatárokat is. Ez az utókor számára különösen értékes, hisz sok település és dűlő nevével itt találkozhatunk először. Lelesz határai az 1214. évi alapítólevelben:

„Az első határvonal kezdődik a Latorciától az árkon túl, a hol a Latoricza vize a Myhom mocsárba folyik, innen a határ átmev a mocsáron, a hol azt a fákba vágott kereszt jelölik, s kimegyen az említett mocsárból a Choncheha nevű patakhoz, a hol hajdan malom volt, és a malom helyén alul átmenve, a Potoha hegyen lévő határjelekhez jön, és ezen a potohából fakadó patakokán átmenve a határon kimegy az erdőből a Velehethaludt nevű helyre, és a nevezett Thaluton körülmenvén, az utca melletti határjelekhez jön, innen pedig a homokdomb közepén át, egy posványos tóhoz, a melyet Kazánának neveztek, és ezen tő szélein körülmenvé, a Pomothy nevű falunál csatlakozik a Thicza sáros vizén az Eccka malom alatt lévő határjelekhez, és átmenve a vizen a Vilochaluth nevű helyen alul, folytatódik a határ a sikság közepén át az erdő sarkán lévő tölgyfáig, innen az említett erdő mentén a határjelek dél felé haladnak azon tőig, mely az egyház birtokát Beyle falu határától választja, és innen visszafordulnak kelet felé a térségen keresztül egészen az előbb említett sáros vizig, a melynek kanyarúlatá határ gyanánt szolgál egészen a Bechea falu megé, innen kelet felé a sikságon keresztül a Chyser nevű patakig, a mely a határt képezi egészen az erdő széléig, a patakon túl pedig kelet felé az erdőbe bemenvé egy tisztás mellett megyen a mesgye a Molyva nevű dombon lévő határjelekig a Zohaynis nevű patak végéig, onnan megy a határ a Latoricza felett lévő határjelekig az Eleuha nevű révig, a hol a Hung folyó a Latoriczaába ömlik. A körülírt határokon belül van négy pusztá, egy t.i. a kalastrom alatt, mely Leleznek neveztetik, a második Vylveh, a harmadik Paylen, a negyedik Cherna.”

Az 1241-es tatár betörés a prépostságot sem kímélte. Feldúltak és kifosztották. Környéke lakatlanná vált, és voltak falvak, amelyek teljesen elpusztultak. IV. Béla (1235-1270) sikeres újjáépítésének eredményeként újra folytatódhatott a rendi élet.

lényi kastély udvarán, négyezer fős honvédseregével leleszi a fegyvert Grotenhjelm orosz tábornok előtt. Az október 6-án kivégzett tisztekkel, és a már korábban halálra ítélt Ormay ezredessel együtt Kazinczy – akit október 25-én lőttek agyon az erőd sáncában – a 15., a legfiatalabb aradi vértanúnak tartja a történelmi emlékezet.

Ezen a környéken az utolsó katonai esemény augusztus végén – tehát már a világi fegyverletétel után – zajlott, amikor az Ungvárt 1000 katonával és négy löveggel védő Tomás Rembrowszky ezredes lengyel légióját Selvan orosz tábornok megtámadta, és a várost elfoglalta.

Ezek a történelmi események – tisztelt Nagykaposiak – arról tanúskodnak, hogy az Önök Ősei a '48-as zászlóbontástól a legvégsőkig – dicső forradalmunk megannyi döntő csatájában – erőn felül és önként keltek birokra a túlerővel. Emlékezzünk ezért most ezekre a sorsdöntő történelmi órákra a legmélyebb tisztelettel. Külön is említést és tiszteletet érdemel Nagykapos szülőtte Erdélyi János, aki nemzetőrként káplári rangban vett részt a szabadságharcban, majd Bajza József utóadaként a Nemzeti Színház igazgatója és Szemere Bertalan a Respublica című radikális lap szellemi irányítója, s emiatt bujdosásra kényszerül.

Kedves Honfitársaim!

Azzal kezdem megemlékezésemet, hogy a 19. század közepén a Kárpát-medencei ösztönzést a feladatokunk próbatételét az 1848-49-es szabadságharc és forradalom jelentette.

Vajon napjainkban, a 21. század elején, szétszakítottságunk állapotában hogyan értelmezhető, mit jelent e próbatétel és hogyan, milyen módon vagyunk képesek felelősséggel viseltetni a magyarok szülőföldje, a Kárpát-haza iránt?

Meggyőződésem, hogy az egymástól elválasztott nemzetrészeink Kárpát-medencében gondolkodása és összehangolt közös cselekvése, azaz a nemzet széttagozott kelméjének minél sűrűbb újrászöve a jelenkori felelősségünk, mely mással nem pótolható, jövőépítő lehetőségünk is egyben. Biztosak lehetünk benne, hogy a 21. századi nemzeti kihívásainkra csak Kárpát-medencei szinten adhatunk igazi megoldást jelentő válaszokat, mind társadalmi, mind gazdasági értelemben. A Kárpát-medencei piaci méretnek és az ugyanilyen szintű erőforrás egysítésnek a közös, ösztönzött fejlesztési célok szolgálatába állítása ugyanis a magyarság – eddig kihasználatlan – nagy lehetősége, melyel senki más nem rendelkezik rajtunk kívül itt a Duna-medencében. E 21. századi felelősség, lehetőség és szükségszerűség jegyében kezdte el a két évvel ezelőtt létrehozott Nemzeti Stratégiai Kutatóintézet az összefüggő Kárpát-medencei rendszernek, hálózatok építésének előkészítését. Az összetartozásunk szimbolikus kifejezése és érzelmi megélése mellett, nagy, közös célok érdekében cselekvően összetartó nemzetközösséget kell létrehozunk a Kárpát-hazában,

mely nemcsak a szülőföldön történő megmaradásunkat, hanem ugyanitt a gyarapodásunkat is szolgálja: új oktatási és művelődési lehetőségeket, új munkahelyeket, erősödő hitéletet, lelki megújulást. Azaz az élet minden területére kiterjedő, átfogó társadalom- és gazdaságfejlesztést kell közösen megvalósítanunk cselekvő összetartással a felvidéki, kárpátaljai, erdélyi, délvidéki és a magyarországi nemzetrészeink együttműködésével. Mert napjainkban is igaz, hogy együtt többre vagyunk képesek, mint külön-külön.

Mindennek érdekében az alapvető tervdokumentumok – a Kárpát-haza Fejlesztési Konceptió és a Nemzetegyesítés Fejlesztési Programja – elkészültek intézetünkben, az ezekre épülő konkrét Kárpát-medencei szintű fejlesztési projekteket kidolgoztuk, a megvalósításra pedig több mint 360 szakértőből álló hálózatot szerveztünk, melynek a nagykaposi, Ung-vidéki fejlesztési szakemberek is elkötelezett, aktív tagjai. Már csak a szintén kidolgozott finanszírozási megoldások elfogadtatása van hátra. Amennyiben megkapjuk a lehetőséget e nemzetstratégiai szempontból korszakváltó közös küldetésünk beteljesítésére, a Kárpát-haza Fejlesztési Rendszer létrehozására, biztos vagyok benne, hogy Önök itt Ung-vidéken is büszkeséggel élhetik majd meg nemcsak az ünnepnapokon, de a mindennapokban is a 15 milliós magyarsághoz tartozás erőt adó, felemelő érzését.

Tisztelt Nagykaposiak! Kedves Barátaim!

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc a magyar történelem dicsőséges eseményeinek sorába tartozik, nemzeti identitásunk egyik tartóoszlopa.

A mai napot, március 15-ét joggal tartjuk legnagyobb nemzeti ünnepünknek, mely minden korban a magyar szabadság szimbóluma marad. Legyünk méltók a hagyatékra és cselekvő összetartással vegyük ki közösen részünket a Kárpát-haza újjáépítésében, gyarapításában. Azaz, nőjön össze ismét az, ami összetartozik.

Isten minket úgy segíljen!

Molnár Györgynek, a Nemzeti Stratégiai Kutatóintézet nemzeti integrációs és Kárpát-medencei hálózatfejlesztési igazgatójának Nagykaposon 2015 márciusában elmondott ünnepi beszéde

Köszönet

A lapunkat kiadó Nagykapos és Vidéke Társulás, mely egyben működtetője a Nagykaposi Magyar Közösségi Háznak köszöni a Magyar Közösség Pártja frakciójának, és a javaslatukhoz csatlakozó képviselőknek, hogy Nagykapos költségvetése tárgyalásakor módosító javaslatként 4 000 eurós támogatást fogadtak el intézményünk ez évi működésére.

A határozat mellett szavazott: Barkó Attila (MKP), Mihók Gábor (MKP), Rebres Tibor (MKP), Vetrecin János (SIE'É), ifj. Vetrecin János (SIE'É), Ilko Attila (független), Kocsis Ferdinánd (független).

Tartózkodott: Boczán Ferenc (HÍD-MOST), Sipos Dionyz (MOST-HÍD), Balogh Attila (független) és Kaplár Ladislav (független).

Ellene szavazott: Dobos Gejza (MOST-HÍD).

Köszönjük.

„Uram Istenem, békét adj nekünk, hiszen megadtál mindent. A nyugalom békességét, a szombati békét, a szombat este nélkül való békességet. A felette jó dolgok minden szépséges rendje ugyanis egyszer tovaiállan, ha mértéke betellett. Hajnalát megalkottad, tehát alkonyát is majdan megadod.“

A Magyar Közösségi Ház tisztelt Vezetőségét, illusztris vendégeit és kedves közönségét nagy szeretettel köszöntjük ezen nevezetes nap alkalmából. Nem akármilyen nap ez, hanem ünnepi eseményé. Alig hihető, hogy ez a szép hajlék már 10 éve áll fenn és szolgál. Szolgálja – ahogy a reformkorban nevezték – az „ungi róna” magyar népének szellemi erőnlétét, ön- és történelemismeretét, hitbéli megmaradását. Mintha most lett volna, hogy fölavattuk és örvendeztünk annak, hogy van a terebélyesedő városnak egy csöndes, a régi időket is életre keltő otthona, ahol a jelent élő és a múltat idéző kaposi magyar meghittén, tehát jól érzi magát. Amiképpen jól érzi magát e Ház állandó lakója, Erdélyi János is, akinek emlékszobája szintén méltó helyre került, közel szobrához és közel templomához. Akik kissé szomorkásak ebben az ünnepi órában, azok mi vagyunk, az „unokák”, 80-as, 90-es éveikben járó, de tényszerűen Erdélyi János unokái. Az elmúlt évtizedekben, a 60-as évek közepétől kezdve, sokszor jártunk Nagykaposon. Jöttünk lelkesen, virgoncan, azzal a teli szívvel, amilyennel Géczi Lajosék és utódaik hívtak minket, őszintén örvendve nekünk. A mai ünnepi eseményen személyesen is itt lennénk, bár egyáltalán nem virgoncan, hanem óvatosan lépkedve, kissé görnyedten, mert bizony testben már elrozogultunk. Ezért sem vállaljuk már az utazást. Agyunk azonban még állja a sarat. Örömmel tudatjuk, hogy a csodálatos vízközi föld éltető energiáit az ősök ránk is átszármaztatták. Élünk is velük. Még mindig dolgozunk, könnyvet írunk, és sok minden más feladatot látunk el. Talán az Úristen megadja, hogy eleget tehezzünk a magunktól és a másoktól is tőlünk elvártaknak. És remélem, hogy kedves Mindnyájuk számára is megadja az erőt, egészséget és vágyaiknak teljesülését. Különösképpen a Közösségi Ház gazdáinak, a kaposi és a magyar kultúra ápolóinak, őrzőinek, igazgatójának, Gabri Rudolfnak és feleségének Nellinek, továbbá a fáradhatatlan Ernának és Bélának. Összességében az egész segítő Csapatnak. Köszönet mindazért, amit tettek, s amit még tenni fognak a közösség hasznára és Erdélyi János leszármazottai igaz örömeire! Mégegyszer nagy szeretettel köszönti Önöket e jeles együttlét alkalmából:

Erdélyi Zsuzsanna és Erdélyi Ilona
a Nagykaposi Magyar Közösségi Ház
megalapításának 10. évfordulója alkalmából

„Anyim van, amennyit adtam.”

Megrendülve tudatjuk, hogy Édesanyánk

Dr. Dobozy Elemérné
Dr. Erdélyi Zsuzsanna

Kossuth-díjas néprajztudós, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a Nemzet Művésze

életének 95. évében, rövid betegség után elhunyt.

A Magyar Művészeti Akadémia és az Emberi Erőforrások Minisztériuma saját halottjának tekinti.

Végső búcsúztatása 2015. március 12-én, 14.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben (1124 Bp., Németvölgyi út 99.), római katolikus szertartás szerint.

Az Érte felajánlott szentmise 2015. március 11-én, 18 órakor lesz az Egyetemi Kisboldogasszony templomban (1053 Bp., Papnövelde utca 5-7.)

Mélységes embersége, tudása, felelősségvállalása örök példa marad számunkra.

Gyászolják:
gyermekei: Miklós, Dániel, Zsófia és Borbála
húga: Ilona; menyei, unokái, dédunokái, rokonai, barátai, tisztelői

Cím: Dobozy Borbála, 1056 Bp., Váci utca 79.

„Nyícs kaput, angyal,
Nyícs kezét, Mária,
Hogy mű es mehezzünk
boldogul boldog memyországba,
Urunk színe látására, ámen.”